

Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1929 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 25 februari 1929 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 198 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må, i huvudsaklig överensstämmelse med de i bilaga A till statsrådsprotokollet intagna bestämmelser, utfärda kungörelse angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet härutinnan tillstyrkt vidtagna ändringar i de av riksdagen godkända bestämmelser rörande upplåtande av nybyggen å Alträskis kolonisationsområde samt utfärda föreskrifter angående ytterligare odlingsbidrag till innehavare av upplåtna dylika nybyggen.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

I en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 435 av herr *Lövgren* har hemställts,

Motion.

att riksdagen ville antaga Kungl. Maj:ts förslag till kungörelse angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m. (Kungl. Maj:ts prop. nr 198) med följande ändrade lydelse av förslagens paragraf 1:

För främjande av egnahemsbildningen och för underlättande av skogsarbetares och därmed likställdas försörjningsmöjligheter må å kronoparker och kronoöverloppsmarker nedom odlingsgränsen inom Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrland, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län av domänstyrelsen på ansökan upplåtas sådana till odling och bebyggande tjänliga jordlägenheter (kronotorp), som där kunna vara att tillgå och som av domänstyrelsen provas kunna utan olägenhet upplåtas.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Till en början må erinras om de bestämmelser, som gälla i fråga om upplåtelser av skogstorp och odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker.

Skogstorp.

Med anledning av framställning av 1888 års riksdag framlade Kungl. Maj:t vid 1891 års riksdag förslag om upplåtande av till skogstorp tjänliga lägenheter å kronoparker i Norrbottens län. Förslaget bifölls av riksdagen, varefter Kungl. Maj:t i skrivelse den 29 maj 1891 till domänstyrelsen (S. F. 1891 nr 29) meddelade bestämmelser i ämnet. Enligt dessa bestämmelser skulle domänstyrelsen äga å kronoparkerna i nämnda län till odling och bebyggande upplåta till skogstorp tjänliga lägenheter, där det för kronoparkens vård och bevakning vore gagneligt. Upplåtelse tiden skulle vara högst 20 år. Under första upplåtelse tiden, frihetsåren, skulle torparen åtnjuta frihet från erläggande av såväl avgäld som utlagor och onera för torpet men vara skyldig att dels odla och bygga detsamma, dels inom anvisat område av kronoparken utöva tillsyn och bevakning och dels på tillsägelse av vederbörande skogstjänsteman och mot skälig ersättning utföra å kronoparken förekommande arbeten. Torparen skulle vara berättigad att utan avgift från kronoparken erhålla vissa skogsförnödenheter. Sedan föreskriven byggnadsskyldighet fullgjorts, ägde torparen att av statsmedel uppbära ett belopp av 500 kronor. Vid frihetsårens utgång hade torpare, som funnes hava väl odlat och bebyggt torpet, företrädesrätt att mot av domänstyrelsen med hänsyn till torpets storlek och beskaffenhet fastställd årlig avgäld erhålla förnyad upplåtelse. Avgälden skulle utgöras medelst dagsverken å kronoparken.

Bestämmelserna i ovannämnda skrivelse ersattes, efter beslut av 1904 års riksdag, av kungörelsen den 27 maj 1904 (nr 21 s. 4) angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län. Genom denna kungörelse utvidgades det område, inom vilket upplåtelse av skogstorp finge äga rum, att omfatta jämväl Västerbottens län. Även i vissa andra hänseenden innefattade kungörelsen ändring av vad förut gällt. Sålunda fanns i densamma ej stadgad skyldighet för torparen att utöva tillsyn och bevakning å kronoparken och där utföra erforderliga arbeten. Vidare skulle den efter frihetsåren utgående årliga avgälden utgöras i penningar med rätt för torparen att i avräkning därå utgöra dagsverken å kronoparken. De nya villkoren skulle under förutsättning av lägenhetsinnehavarens samtycke äga tillämpning jämväl å skogstorp, som upplåtits enligt 1891 års bestämmelser.

I anslutning till domänstyrelsen i 1891 års skrivelse lämnat bemyndigande utfärdade domänstyrelsen vissa tillämpningsföreskrifter. Enligt dessa fick till varje skogstorp ej föreslås vidsträckt område än 3—5 hektar förutom erforderliga slätterlägenheter. Lämpliga sådana, belägna i närheten av skogstorp, skulle få upplåtas på samma tid som detsamma.

Nämnas må vidare, att upplåtelse av skogstorp ej kommo till stånd förrän år 1894 samt att de första upplåtelse rna till stor del avsågo förut tillkomna olaga bosättningar.

Odlingslägenheter.

Sedan den s. k. norrlandskommittén i sitt den 27 oktober 1904 avgivna betänkande, bland annat, framfört förslag om nya bestämmelser angående upplåtande av odlingslägenheter å kronomark, framlade Kungl. Maj:t efter företagen vidare utredning proposition i ämnet (nr 43) till 1909 års riksdag. Propositionen bifölls med vissa ändringar, varefter Kungl. Maj:t den 18 juni 1909 utfärdade kungörelse (nr 69) angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen.

Denna kungörelse, i vilken föreskrevs, att upplåtelse enligt 1904 års kungörelse icke vidare finge äga rum, skilde sig i åtskilliga avseenden från bestämmelserna i sistnämnda kungörelse. Tillämplighetsområdet utsträcktes

att omfatta kronoparker och kronoöverloppsmarker i de sex norra länen. Under det att förutsättningen för upplåtande av odlingslägenhet tidigare varit den, att sådan upplåtelse funnes vara gagnelig för skogens vård och bevakning, gjordes nu det alternativa tillägg, att upplåtelse finge ske, därest den jord, vars upplåtande begärdes, vore belägen i närheten av odlad bygd eller kommunikationsled och hinder från skogsvårdens synpunkt ej mötte. Upplåtelse skulle, liksom förut tillämpats, ske efter ansökning av spekulant å visst område. Genom vissa villkor beträffande sökandens person och odlingslägenhets storlek m. m. avsågs att sörja för, att lägenheterna skulle få karaktären av småbruk och bliva förbehållna de till drivande av mindre jordbruk särskilt lämpade, obesuttna folkelementen. Till förhindrande av upplåtelse på olämpliga platser bestämdes, att, förrän upplåtelse skedde, genom undersökning av i lantbruk kunnig person skulle inhämtas, att å området funnes tillräcklig för odling lämplig mark. Lägenheterna skulle upplåtas på arrende under femtio år med innehavaren förbehållen optionsrätt till förnyat arrende vid arrendetidens utgång. Efter femton frihetsår skulle lägenhetsinnehavaren hava att erlægga en redan vid upplåtelsen bestämd årlig avgift av 3,6 procent å dels lägenhetens kapitalvärde, ouppodlad och obebyggd, men med hänsyn tagen till den rätt till byggnadsvirke, som tillförsäkrats lägenhetsinnehavaren, dels honom tillkommande statsbidrag. Detta, som benämndes odlingshjälp, bestämdes till 750 kronor, varav tredjedelen skulle utbetalas, då lägenhetens uthusbyggnad blivit färdig och godkänd, tredjedelen, då manbyggnaden blivit färdig och godkänd, och sista tredjedelen, då minst en hektar åker uppodlats och satts i försvarlig hävd. Lägenhetsinnehavaren skulle äga rätt att å kronans mark erhålla bete för å lägenheten vinterfödda hästar och nötkreatur. I fråga om lägenhetsinnehavarens rätt till skogsfång överensstämde kungörelsen med därutinnan förut gällande bestämmelse. För innehavare av skogstorp bereddades genom kungörelsen möjlighet att få upplåtelsevillkoren ändrade. I detta avseende stadgades, att innehavare av skogstorp skulle äga att efter frihetsårens utgång, därest han vore berättigad till förnyad upplåtelse, erhålla torpet på arrende under femtio år samt i övrigt i tillämpliga delar på de villkor, som i kungörelsen föreskrivits rörande odlingslägenheter.

I huvudsak äro bestämmelserna i 1909 års kungörelse fortfarande gällande. Vissa ändringar i desamma hava dock vidtagits genom senare utfärdade kungörelser (253/1913, 334/1914, 169/1915, 448/1918 och 260/1920).

Genom kungörelsen den 20 juni 1918 (nr 448) bestämdes, att innehavare av odlingslägenhet, som enligt 1909 års kungörelse upplåtits före den 2 juli 1918, skulle, där föreskrivna byggnadsarbeten icke blivit utförda före den 1 januari 1915, kunna erhålla visst tilläggsbidrag. Detta fick för byggnadsarbeten utförda före den 2 juli 1918 ej överstiga 500 kronor och sammanlagt ej utgå med högre belopp än 1,250 kronor. Enligt kungörelsen den 4 juni 1920 (nr 260) skall innehavare av odlingslägenhet, som upplåtits efter den 1 juli 1918, äga rätt att bekomma tilläggsbidrag å belopp, motsvarande högst hälften av hans kostnader för föreskrivna byggnadsarbeten, dock ej högre belopp än 1,250 kronor. Till innehavare av dylika lägenheter må sålunda statsbidrag utgå med sammanlagt högst 2,000 kronor. Där tilläggsbidrag utgår, höjes den årliga avgiften med 3.6 procent av uppbygget bidrag.

Beträffande grunderna för bestämmande av den årliga avgiften vidtogos genom kungörelsen den 17 oktober 1913 (nr 253) vissa ändringar. Enligt dessa skall vid beräkning av odlingslägenhets kapitalvärde hänsyn ej

vidare tagas till rätten till fritt byggnadsvirke och markvärdet ej sättas högre än till 20 kronor för hektar. Innehavare av lägenhet, för vilken enligt tidigare bestämmelser den årliga avgiften beräknats jämväl med hänsyn till rätten till byggnadsvirke, skulle för framtiden erhålla nedsättning i avgiftsbeloppet.

Med avseende å skogstorp stadgades i nyssnämnda kungörelse den 17 oktober 1913, att innehavare, som väl hävdad torpet, skulle äga att redan vid utgången av löpande fardagsår erhålla detsamma på arrende på 50 år. Där arrendetiden förlängts till nämnda tid, skulle torparen äga erhålla ett till 750 kronor förhöjt statsbidrag att utbetalas i samma ordning som stadgats beträffande odlingshjälp till innehavare av odlingslägenhet. Genom ovan berörda kungörelser den 20 juni 1918 och 4 juni 1920, vilka under vissa förutsättningar i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om skogstorp, som innehavaren erhållit på arrende under 50 år, erhöles innehavarna av sådana skogstorp rätt till ytterligare tilläggsbidrag.

I fråga om ordningen för utbetalningen av statsbidraget till innehavare av odlingslägenhet och på 50 års tid upplåtet skogstorp meddelades genom kungörelsen den 9 oktober 1914 (nr 334) ändrade bestämmelser, enligt vilka $\frac{2}{3}$ av bidraget skulle utbetalas med vissa minimibelopp i den mån föreskrivna byggnads- och odlingsarbeten fullgjordes samt återstående $\frac{1}{3}$, då byggnaderna voro färdiga samt minst en hektar jord bruten och hävdad som åker.

Jämväl till 1909 års kungörelse har domänstyrelsen i anslutning till styrelsen däri lämnat bemyndigande utfärdat vissa tillämpningsföreskrifter. Angående lägenhetens storlek har stadgats, att den till odling lämpliga jordens areal i regel ej borde överstiga 6 hektar. Beträffande upplåtandet av slättermyrar medgavs, att i närheten av odlingslägenhet eventuellt befintliga odisponerade slättermyrar och röjningsmarker finge vid sidan av upplåtelsekontraktet upplåtas till lägenhetsinnehavaren att tills vidare nyttjas under frihetsåren. Upplåtelse tiden inskränktes sedermera till högst 5 år.

Beträffande innehavare av odlingslägenhet ålagd byggnads- och odlings skyldighet må nämnas, att enligt föreskrifter i de under senare tid upprättade upplåtelsekontrakten lägenhetsinnehavarna i allmänhet torde hava att uppföra föreskrivna byggnader, bestående av mangårdsbyggnad och uthus, inom 5 år efter upplåtelsen samt att under frihetsåren odla 3 hektar jord, därav en hektar inom 7 år efter upplåtelsen.

Genom kungörelsen den 3 juni 1915 (nr 169) angående upplåtande av odlingslägenheter m. m. i trakterna ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker förordnades, bland annat, att 1909 års kungörelse angående upplåtande av odlingslägenheter icke skulle äga tillämpning å områdena ovan odlingsgränsen. Endast där i något fall synnerliga skäl föreläge, skulle det ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga upplåtelse av odlingslägenheter eller eljest med nyttjanderätt upplåta mark inom samma trakter. Några odlingslägenheter hava sedermera ej upplåtits ovan odlingsgränsen, men väl andra lägenheter under nyttjanderätt.

Propositionens innehåll.

På sätt framgår av proposition nr 143 till innevarande riksdag angående ändringar i villkoren för kolonatupplåtelse å kronoparker i Norrland och Dalarna har departementschefen av anförda skäl funnit, att kolonisation av de norrländska kronoparkerna icke vidare bör ske i form av kolonatupplåtelse. Den nu förevarande propositionen nr 198, som utgår från att fort-

satt upplåtande av lägenheter på ifrågavarande kronoparker bör ske, bygger härvid på ett bibehållande av systemet med upplåtande av odlingslägenheter, vilket befunnits hava i stort sett givit jämförelsevis tillfredsställande resultat. Med utgångspunkt från att en framgångsrik bosättning å de norrländska kronoparkerna torde vara att nybyggaren erhåller tillgång till förtjänstarbete, innefattar propositionen, att upplåtelse av ifrågavarande slag allenast må äga rum, då sådan erfordras för tillgodoseende av behovet av arbetskraft å kronans skogar och området prövas tjänligt för odling och bebyggande samt i övrigt lämpligt för upplåtelse. Härvid är emellertid att märka, att genom vissa i proposition nr 138 angående grunder för försäljning av kronoegendomar upptagna stadganden, till vilka utskottet återkommer här nedan, möjlighet även hålles öppen för jordbruksbildning i egentlig mening å kronoparkerna i sådana fall, där förutsättningar på grund av tillgång till odlingsmark och förhållanden i övrigt såsom annat förtjänstarbete än hos kronan föreligga för uppkomsten av bärkraftiga egna hem. Förevarande proposition avser därefter närmast genomförande av vissa förbättringar med avseende å den upplåtelseform, vilken på sätt ovan nämnts ansetts böra komma till användning vid den fortsatta kolonisationen. I anslutning härtill föreslås vidare vissa förbättrade villkor för innehavare av upplåtna skogstorp och odlingslägenheter, inbegripet nybyggare å Alträskis kolonisationsområde i Norrbottens län. Vid propositionen har fogats förslag till kungörelse angående upplåtande av kronatorp å vissa kronoparker m. m. Beträffande de däri upptagna upplåtelsevillkoren, vilka ansluta sig till nu gällande grunder för upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen, är — förutom vad ovan sagts rörande förutsättningarna för att sådan upplåtelse skall kunna ske — i jämförelse med sistnämnda grunder att märka i huvudsak följande.

De ur upplåtelsestagarens synpunkt mest betydelsefulla förändringarna avse rätt till inlösen med äganderätt under vissa förutsättningar av upplåtet område, höjning av odlingsbidraget samt möjlighet för kronotorparen att i särskilda fall komma i åtnjutande av ett väsentligt förhöjt byggnadsbidrag.

Såsom villkor för inlösen skall enligt förslaget gälla, att kronotorparen fullgjort honom enligt upplåtelsevillkoren åliggande odlings- och byggnads-skyldighet samt att kronotorpet prövas jämte erforderlig skogsmark kunna utan olägenhet avskiljas från kronoparken. Inlösningsfrågan skall regelrätt prövas av Kungl. Maj:t efter vederbörlig ansökning. Beträffande sättet för köpeskillingens bestämmande och för dess inbetalning finnas särskilda för köparen förmånliga bestämmelser intagna i §§ 20 och 24—27.

I ändamål att förebygga olämpliga upplåtelser hava i grunderna intagits bestämmelse om att upplåtelse skall föregås av med biträde av jordbruks-sakkunnig person utförd noggrann undersökning rörande förutsättningarna för upplåtelsen, i samband varmed bland annat skall av den biträdande jordbrukssakkunnige upprättas odlingsplan omfattande minst tre hektar

av odlingsmarken (§ 5). Den odlingsbara marken skall i regel omfatta en areal av minst fem och högst åtta hektar med möjlighet dock för sökanden att under särskilda förhållanden erhålla högst tio hektar. Sedan odlingsmarken i sin helhet uppodlats, kan kronotorpet tilldelas ytterligare odlingsmark intill så stor areal, att odlingsmarkens sammanlagda areal uppgår till femton hektar (§ 6 mom. 1). Vidare har bestämmelse införts att genom kronans försorg skall upptagas ej blott nödiga avloppsdiken utan även sådana laggdiken, som erfordras för att möjliggöra odlingsarbetets omedelbara påbörjande (§ 6 mom. 2). Bestämmelse om skyldighet för kronotorpare att underhålla sådana diken återfinnes i § 14. Beträffande värdet av odlingsmark har införts en bestämmelse om ett maximivärde av 50 kronor för hektar. I fråga om odlingsbidraget, vilket beträffande odlingslägenheter utgått med 250 kronor, innefattar förslaget en höjning däri till 750 kronor, dock att detta ej må utgå med högre belopp än 500 kronor för hektar (§ 8). Rörande tiden inom vilken å kronotorpet skall vara uppfört bostadshus och uthus innefattar förslaget, att denna allenast i undantagsfall må sättas längre än till sju år från första upplåtelsen. Byggnadsbidraget, som upptagits till högst 2,000 kronor, kan enligt förslaget, när synnerliga skäl därtill äro, höjas till högst 3,000 kronor (§ 9). Om skogstorpares skyldighet att i viss omfattning underhålla väg stadgas i § 15.

Med avseende å för närvarande upplåtna odlingslägenheter och på 50-årigt arrende upplåtna skogstorp innefattar förslaget, som utgår ifrån att någon omföring av sådana torp och lägenheter till kronotorp ej bör ske, att dessa skulle i överensstämmelse i tillämpliga delar med vad som föreslagits i fråga om kronotorp kunna beredas vissa ytterligare förmåner förnämligast i form av rätt till inlösen med äganderätt, ökad tilldelning av odlingsmark och bidrag till iståndsättande av bristfälliga byggnader (§§ 31—35). Motsvarande förmåner skulle enligt propositionen beredas nybyggare å Alträks kolonisationsområde i Norrbottens län.

Motionen.

Den i ämnet väckta motionen går ut på att såsom kronotorp i enlighet med de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna skulle kunna upplåtas jämväl odlingslägenheter, som utan att direkt påkallas av något behov från skogsstatens sida dock av domänstyrelsen prövades kunna utan olägenhet upplåtas.

Utskottet.

I sitt utlåtande nr 59 över ovanberörda proposition nr 143 till innevarande riksdag har utskottet tillkännagivit sin anslutning till den av departementschefen uttalade uppfattningen, att kolonisation av de norrländska kronoparkerna icke vidare bör ske i form av kolonatupplåtelser. Utskottet delar jämväl den meningen, att ett fortsatt upplåtande av lägenheter bör äga rum. Likaledes synes utskottet härvidlag vägande skäl tala för bibehållande av den nuvarande formen för upplåtande av odlingslägenheter med de

ändringar däri, som med hänsyn till det syfte statens kolonisationsåtgärder avse att tjäna kunna vara lämpliga och erforderliga.

Vad då först rör frågan, i vilken omfattning upplåtelser av ifrågavarande slag torde böra komma till stånd angives på sätt ovan nämnts i Kungl. Maj:ts förslag såsom förutsättning för upplåtelse av sådana lägenheter, att domänstyrelsen finner lägenheterna lämpliga för ändamålet och erforderliga för tillgodoseende av behovet av arbetskraft på kronans skogar. Motionen åter avser, att domänstyrelsens befogenhet att upplåta odlingslägenheter skulle omfatta överhuvud taget sådana till odling och bebyggande tjänliga jordlägenheter, som kunde vara att tillgå å ifrågavarande kronoparker och som av domänstyrelsen prövades kunna utan olägenhet upplåtas.

För egen del anser utskottet den omständigheten att en av de viktigaste orsakerna till att upplåtande av odlingslägenheter i vissa fall givit ett mindre gynnsamt resultat varit bristande tillgång till förtjänstarbete mana till sådan begränsning av ifrågavarande verksamhet, att upplåtelser av kronotorp endast må ske i den mån, som förutsättningar i nämnda avseende föreligga. Utskottet kan därför icke förorda den formulering av 1 § i kungörelseförslaget, som innefattas i den väckta motionen. Å andra sidan synes utskottet icke lämpligt att såsom Kungl. Maj:ts förslag innebär i så hög grad inskränka möjligheten till kronotorpsupplåtelser, att upplåtelsen göres ovillkorligt beroende av förefintligt behov av arbetskraft å kronans skogar. Enligt utskottets mening bör möjlighet till sådan upplåtelse stå öppen för de fall, då lägenhetsinnehavaren över huvud kan påräkna skogsarbete i erforderlig omfattning. Några betänkligheter torde så mycket mindre böra möta härför, som utskottet utgår från att jämväl för sådana fall upplåtelsefrågan ytterst bör bliva föremål för domänstyrelsens prövning. I enlighet härmed har utskottet vidtagit en omformulering av 1 § i kungörelseförslaget.

För övriga förekommande fall synas böra tillämpas enahanda grunder som beträffande försäljning av egnahemslägenheter i allmänhet från kronoegendomar. Härvid vill utskottet erinra om den möjlighet i sådant avseende, som, på sätt utskottet redan ovan antytt, de i propositionen nr 138 föreslagna grunderna för försäljning av kronoegendomar m. m. skulle erbjuda. I 5 § av dessa grunder, vari angives domänstyrelsens rätt att väcka fråga om, bland annat, försäljning av egendom, stadgas, att styrelsen jämväl bör uppmärksamma, i vad mån å skogsegendom befintliga odlingsmarker kunna avskiljas och upplåtas till egnahemslägenheter, varmed enligt 2 § förstås lägenhet, som upplåtes med äganderätt antingen för jordbruk eller för bostadsändamål. I § 1 angives, att, där ej av särskilt stadgande annat följer, åtskillnad ej göres mellan egendom, vilken är att anse såsom jordbruksdomän, och sådan, som ingår i kronopark. Av dessa stadganden torde sålunda framgå, att ifrågavarande allmänna grunder äro tillämpliga jämväl å sådana å de norrländska kronoparkerna belägna odlingsmarker,

varom ej, såsom beträffande kronotorp samt skogstorp och odlingslägenheter, är särskilt stadgat.

I fråga om utgåendet av de förordade odlings- och byggnadsbidragen till kronotorpare samt innehavare av skogstorp, odlingslägenheter och nybyggen torde dessa — i likhet med hittills utgående bidrag av samma slag — böra anvisas från ordinarie förslagsanslaget till odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl. Övriga kostnader, som för det allmänna föranledas av de föreslagna bestämmelserna angående skogstorp, odlingslägenheter och kronotorp, såsom utgifter för dikning, upprättande av odlingsplan, utstakning av kronotorp m. m., hava ansetts böra bestridas av domänfondens avkastning.

Med hänsyn bland annat därtill, att de tillstyrkta bidragen avses skola utgå först i den mån föreskrivna byggnads- och odlingsarbeten fullgöras, torde såsom departementschefen framhållit desamma ej i nämnvärd grad komma att öka medelsbehovet för budgetåret 1929/1930, vadan någon höjning av det nuvarande beloppet av ifrågavarande anslag icke syntts påkallad.

Då utskottet i övrigt icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och den i ämnet väckta motionen II: 435

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må, i huvudsaklig överensstämmelse med de i bilaga A till detta utlåtande intagna bestämmelser, utfärda kungörelse angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen härutinnan tillstyrkt vidtaga ändringar i de av riksdagen godkända bestämmelser rörande upplåtande av nybyggen å Alträskes kolonisationsområde samt utfärda föreskrifter angående ytterligare odlingsbidrag till innehavare av upplåtna dylika nybyggen.

Stockholm den 7 maj 1929.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Nilsson* i Kabbarp, *Andersson* i Fältenborg, *von Stockenström, Granath, Gabrielsson, Kropp* och *Anders Henriksson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Sköld, Carlström, Weibull, Lindgren, Olsson* i Rödningsberg och *Pehrsson* i Bramstorp.

Bilaga A.*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Förslag
till
**kungörelse angående upplåtande av kronotorp å vissa
kronoparker m. m.**

Häri genom förordnas som följer:

Om utläggande av kronotorp.

1 §.

Å kronoparker i Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län samt nedom odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län må av domänstyrelsen till odling och bebyggande efter ansökan upplåtas lägenheter (*kronotorp*), som styrelsen finner lämpliga för ändamålet och erforderliga för tillgodoseende av behovet av arbetskraft på kronans skogar.

Å kronoparker i Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län samt nedom odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län må av domänstyrelsen till odling och bebyggande efter ansökan upplåtas lägenheter (*kronotorp*), som styrelsen finner lämpliga för ändamålet. *Dylåka kronotorp böra endast upplåtas i sådana fall, där lägenhetsinnehavaren kan påräkna nödig tillgång till skogsarbete.*

2 §.

Vid upplåtelse av kronotorp skola lända till efterrättelse i denna kungörelse om kronotorp meddelade föreskrifter samt i tillämpliga delar bestämmelserna i lagen om nyttjanderätt till fast egendom. De ytterligare villkor för upplåtelse, som kunna finnas erforderliga, bestämmas av domänstyrelsen.

Avtal om upplåtelse skall upprättas skriftligen.

3 §.

Kronotorp upplåtes under nyttjanderätt på femtio år med innehavaren förbehållen optionsrätt till förnyat arrende vid arrendetidens slut.

4 §.

Till kronotorpare må antagas svensk medborgare, som gjort sig känd för sparsamhet, nykterhet och hederlig vandel samt prövas äga goda per-

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

sonliga förutsättningar för upparbetande och drivande av ett mindre jordbruk. Företräde skall lämnas skogsarbetare bland ortens befolkning.

Kronotorp må ej upplåtas till den, som redan äger fast egendom av den storlek, att därå kan födas en familj. Ej heller må till samma sökande upplåtas mer än ett kronotorp.

5 §.

Innan kronotorp upplåtes, skall noggrann undersökning företagas för utrönande av, huruvida det för upplåtelse ifrågasatta området innehåller tillräcklig för odling tjänlig mark samt övriga i 1 och 4 §§ angivna förutsättningar för upplåtelse äro för handen. Vid undersökningen av odlingsmarken skall biträda jordbrukskonsulent eller annan person, som domänstyrelsen prövar därtill kompetent.

I samband med undersökning, som nyss nämnts, skall dels verkställas utstakning och kartläggning samt beskrivning och värdering av området, dels ock av den biträdande jordbrukssakkunnige upprättas odlingsplan, omfattande minst tre hektar av odlingsmarken.

6 §.

1 mom. Till kronotorp skall läggas odlingsbar mark i ett eller högst två skiften och i regel till en areal av minst fem och högst åtta hektar. Där sökanden så önskar och förhållandena i övrigt därtill föranleda, må nämnda areal ökas till högst tio hektar. I undantagsfall må arealen understiga fem hektar.

Har kronotorpare uppodlat den kronotorpet tillagda odlingsmarken i dess helhet, må, där så lämpligen kan ske, detsamma tilldelas ytterligare odlingsmark intill så stor areal, att odlingsmarkens sammanlagda areal bliver femton hektar. Angående sådan utvidgning av arealen skall skriftligt tillägg göras till upplåtelsekontraktet.

Utläggas två eller flera kronotorp intill varandra, skall därvid nödig hänsyn tagas till möjliggörande av framtida utvidgning av odlingsmarken på sätt nyss nämnts.

2 mom. Ingår torvmark i odlingsområdet, skola nödiga avloppsdiken ävensom laggdiken, som möjliggöra odlingsarbetets omedelbara påbörjande, upptagas genom kronans försorg.

Om kronotorpares rättigheter och skyldigheter under arrendetiden.

7 §.

Under femton år från första upplåtelsen åtnjuter kronotorpare frihet från erläggande av arrende för kronotorpet, och under samma tid ansvarar kronan för skatt och annan allmän tunga, som belöpa å detsamma.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Från och med sextonde året från första upplåtelsen erlägges för kronotorpet årlig arrendeavgift. Denna bestämes vid upplåtelsen och sättes till tre och sex tiondels procent av sammanlagda beloppet av uppbyren byggnads-hjälp, varom i 9 § sägs, och den kronotorpet tilldelade odlingsmarkens värde, vilket ej må beräknas högre än till femtio kronor för hektar. Tillägges kronotorpet sedermera ytterligare odlingsmark, skall arrendeavgiften höjas med belopp, som motsvarar tre och sex tiondels procent av samma marks värde, beräknat på sätt nyss nämnts.

8 §.

Inom tre år efter första upplåtelsen skall minst en hektar av den kronotorpet tillagda odlingsmarken vara odlad och färdig till sådd, och skall likaledes minst en hektar ytterligare uppodlas under var och en av de två närmast därefter följande treårsperioderna, allt i enlighet med vad vid upplåtelsen närmare bestämes i fastställd odlingsplan. Kronotorparen äger att såsom odlingsbidrag utan återbetalningsskyldighet åtnjuta ett belopp intill 750 kronor, under iakttagande att högre belopp ej må utgå än den enligt odlingsplanen beräknade odlingskostnaden och ej i något fall mer än 500 kronor för hektar. Odlingsbidraget utbetalas i mån av arbetets fortgång på sätt vid upplåtelsen närmare bestämes.

9 §.

Inom tid, som vid upplåtelsen bestämes, skall kronotorpare hava å kronotorpet uppfört bostadshus och uthus i enlighet med vad vid upplåtelsen närmare avtalats. Tiden må allenast i undantagsfall sättas längre än till sju år från första upplåtelsen.

Såsom bidrag till nämnda byggnaders uppförande äger kronotorpare åtnjuta intill 2,000 kronor. I undantagsfall, när synnerliga skäl därtill äro, må detta belopp höjas, dock högst till 3,000 kronor. Byggnadsbidraget utbetalas i mån av arbetets fortgång på sätt vid upplåtelsen närmare bestämes.

10 §.

Kronotorpare äger att från kronans mark erhålla dels efter utsyning behöfligt virke till åbyggnader, som angivas i upplåtelsekontraktet, och till nödiga hägnader samt gagnvirke till övrigt husbehov, dels ock efter anvisning erforderligt skogsfång till vedbrand, det senare dock företrädesvis av vindfällan, avfall vid avverkningar, torr skog eller sådan skog, som i anseende till sin beskaffenhet eljest bör för en god skogsvård avverkas.

Därest behov uppkommer av större eller flera åbyggnader än vid upplåtelsen föreskrivits, äger domänstyrelsen medgiva, att kronotorparen jämväl för sådant ändamål erhåller nödigt virke från kronans mark. I skriftligt tillägg till upplåtelsekontraktet skall föreskrivas, huru den nya åbyggnaden skall vara beskaffad.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

11 §.

Kronotorpare äger rätt att å område av kronans mark, som för ändamålet anvisas, erhålla nödigt bete för å kronotorpet vinterfödda hästar och nötkreatur; dock att, när domänstyrelsen så påyrkar, det anvisade området må kunna utbytas mot annat, samt att i varje fall från bete undantages mark, varå i skogsvårdssyfte vidtagits anordningar, som av betesrätten skulle lida men.

12 §.

Kronotorpare äger jakträtt å kronotorpet med undantag beträffande jakten å älg.

Domänstyrelsen bör i den mån och för den tid, som prövas lämpligen kunna ske, bereda kronotorpare rätt att utan avgift jaga och fiska inom visst begränsat område å angränsande kronopark.

13 §.

Kronotorpare skall vara skyldig att företrädesvis i brandstodsbolag för länet eller i orten, där sådan finnes, för kronans räkning ombesörja och utan avdrag å arrendet bekosta åbyggnadernas brandförsäkring till deras fulla i behörig ordning uppskattade värde med rätt för domänstyrelsen att, där anledning därtill förekommer, meddela föreskrift såväl om det belopp, varför försäkring bör sökas, som om den anstalt, där försäkring må äga rum.

Om brandskada inträffar, är kronotorparen skyldig att mot erhållande av brandskadeersättningen bota skadan utan rätt att av kronan erhålla fritt virke; skolande kronan äga uppbära brandskadeersättningen, vilken tillhålls kronotorparen i den mån för byggnadernas återuppförande erfordras.

14 §.

Kronotorpare är skyldig underhålla genom kronans försorg upptagna lagg- och avloppsdiken till den del desamma ligga inom kronotorpets område ävensom, enligt vad därom vid upplåtelsen bestämmes, utanför kronotorpet belägna avloppsdiken.

15 §.

Utfartsväg från kronotorpet underhålles av kronotorparen även i fall, där vägen tillkommit med bidrag från kronans sida.

I underhållet av genom kronans försorg upptagen huvudväg, varigenom förbindelse med ortens vägnät erhållits, är kronotorpare skyldig deltaga i den utsträckning och enligt de grunder, varom vid kronotorpets upplåtande eller vid den vägbyggnaden föregående undersökningen överenskommits. Kronotorpare må dock ej åläggas underhålla längre sträcka av dylik huvudväg än tillsammans 300 meter.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

16 §.

Kronotorp må icke utan domänstyrelsens medgivande överlåtas.

17 §.

1 mom. Om kronotorp avträdes till kronan, skall kronotorparen avlämna detsamma med åbyggnader och odlingar till föreskriven omfattning i fullgott skick eller ersätta bristen, sådan den vid avträdessyn finnes.

2 mom. Har kronotorpare vidtagit jordförbättringar utöver vad honom enligt upplåtelseavtalet ålegat eller verkställt överbyggnad, vartill han ägt erhålla fritt virke, äge han vid avträdet åtnjuta ersättning därför av kronan. Avträdes kronotorpet före utgången av femtonde året från första upplåtelsen, må kronotorparen kunna tillerkännas ytterligare ersättning för sådana å kronotorpet nedlagda förbättringar, varför han icke kan anses gottgjord genom av honom åtnjutna förmåner.

Om ny upplåtelse av kronotorp, som avträts under arrendetiden.

18 §.

Ny upplåtelse av kronotorp, som avträts till kronan, skall avse återstoden av den ursprungliga upplåtelse tiden och ske under oförändrade villkor. Beträffande fullgörandet av den kronotorparen åliggande odlings- och byggnadsskyldighet må dock vidtagas den jämkning, vartill omständigheterna skäligen må anses föranleda. Har gottgörelse tillerkänts avträdande kronotorpare enligt vad i 17 § 2 mom. sagts, må den nye kronotorparen kunna tillförbindas att gälda beloppet medelst årliga avbetalningar under skälig tid, högst tio år.

Om inlösen av kronotorp.

19 §.

Sedan kronotorpare fullgjort honom enligt upplåtelsevillkoren åliggande odlings- och byggnadsskyldighet, äger han på nedan angivna villkor med äganderätt inlösa kronotorpet jämte erforderlig skogsmark, såvitt kronotorpet med dylikt skogsmarksområde prövas kunna utan olägenhet avskiljas från kronoparken.

20 §.

Köpeskillingen för kronotorp bestämmes med hänsyn till värdet å jord och skog samt uppburet byggnadsbidrag. Därvid skall iakttagas, att värdet av odlingsmarken sättes till samma belopp, vartill nämnda värde beräknats vid bestämmande av arrendeavgiften, samt att annan mark och växande skog åsättas skäligt värde.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Har kronotorpare tillförbundits gälda ersättning, på sätt i andra punkten av 18 § sägs, skall vad därav återstår oguldet medräknas vid köpeskillingens bestämmande.

21 §.

Vill kronotorpare inlösa kronotorp, skall skriftlig framställning därom göras hos domänstyrelsen.

Befinnes ej uppenbart, att kronotorpet med erforderligt skogsmarksområde icke utan olägenhet kan avskiljas från kronoparken, har domänstyrelsen att föranstalta om undersökning av kronotorpet för utrönande av huruvida kronotorparen fullgjort honom enligt upplåtelsevillkoren åliggande odlings- och byggnadsskyldighet. Där så från någondera sidan påkallas, skall sådan undersökning företagas i den ordning, som beträffande syn är föreskriven i 2 kap. 11 och 12 §§ i lagen om nyttjanderätt till fast egendom; och gälle i dylikt fall jämväl i övrigt i tillämpliga delar vad i nämnda lagrum stadgas.

Befinnes att föreskrivna odlings- och byggnadsarbeten blivit fullgjorda, skall domänstyrelsen ombesörja, att till kronotorpet föreslås lämpligt skogsmarksområde, därvid vederbörande lantmätare skall biträda, samt att kronotorpet värderas efter de i 20 § angivna grunder.

22 §.

Sedan på sätt i 21 § omförmäles förslag till lämpligt område för kronotorp upprättats samt värdering skett, skall domänstyrelsen med eget utlåtande underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning.

23 §.

Beslutar Kungl. Maj:t, att inlösen må äga rum, skall domänstyrelsen med kronotorparen upprätta köpekontrakt angående försäljningen. I kontraktet skola intagas samtliga villkor för köpet.

24 §.

Där köpeskillingen för kronotorp icke erlägges kontant vid köpets avslutande, delas densamma i två lika stora delar, en amorteringsdel och en stående del.

Å amorteringsdelen erlägges, intill dess densamma blivit till fullo gulden, en annuitet av sex procent, varvid såsom ränta räknas tre och sex tiondels procent å det oguldna kapitalbeloppet av amorteringsdelen.

Å den stående delen betalas ränta efter tre och sex tiondels procent, intill dess jämväl denna del tillfullo inbetalts. Densamma skall vara gulden senast inom fem år från det sista inbetalningen å amorteringsdelen bort fullgöras.

Det står köpare fritt att när som helst betala köpeskillingen i dess helhet jämte upplupna räntor samt att göra de ytterligare avbetalningar han önskar, dock företrädesvis å den stående delen.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Annuitet erlägges i den ordning, som av domänstyrelsen vid köpet närmare bestämmes.

25 §.

Erlägges köpeskillingen genom avbetalningar, skall kronotorpets ägare, intill dess köpeskillingen i sin helhet guldits, hålla de byggnader, som vid tiden för köpet finnas å egendomen och äro nödiga för fastighetens bruk, så ock därå växande värdefull skog brandförsäkrade till fulla värdet. Årligen skall till domänstyrelsen insändas bevis, att brandförsäkringen vidmakthålles.

26 §.

Innan köpeskillingen blivit till fullo gulden, vare ej ägaren tillåtet att utan domänstyrelsens medgivande bedriva annan avverkning av kronotorpets skog än som med tillämpning av en ändamålsenlig hushållning kan anses erforderlig för kronotorpets behov. Medgivande, som nyss nämnts, må givas allenast, såframt därigenom kronans säkerhet till betalning icke märkligen minskas.

27 §.

Vad av köpeskillingen återstår oguldet jämte ränta skall, där domänstyrelsen det påfordrar, genast vara till betalning förfallet:

- a) om föreskrivna ränte- och kapitalavbetalningar icke ordentligt fullgöras;
- b) om ägaren åsidosätter sin skyldighet att hava byggnader och skog brandförsäkrade;
- c) om kronotorpet genom vanvård eller annorledes så försämras, att kronans säkerhet till betalning märkligen minskas, eller avverkning av därå växande skog bedrives i strid mot vad i 26 § stadgas; samt
- d) om kronotorpet helt eller delvis överlåtes å någon, som ej äger del i detsamma och ej är ägarens make, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, adoptivbarn, syskon eller syskons avkomling.

I fall, som under d) nämnts, må domänstyrelsen dock, där skäl därtill äro, medgiva den nya ägaren att övertaga betalningsansvaret för ogulden köpeskillning på oförändrade villkor.

28 §.

Som säkerhet för ogulden del av köpeskillingen skall kronotorpare avlämna skuldförbindelse, avfattad i överensstämmelse med vad i 24—27 §§ föreskrivits och försedd med inteckningsmedgivande.

29 §.

Vid försäljning av kronotorp skola göras erforderliga förbehåll om servitut till förmån för såväl kronoparken eller därå belägen fastighet som kronotorpet.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Sålunda skall å ena sidan i allmänhet ägaren av kronotorpet förpliktas tåla, att väg för utforsling av virke från kronoparken tages över detsamma och att däröver till förmån för kronoparken eller därå belägen fastighet drages elektrisk ledning, allt dock mot ersättning för skada, som må vållas vid servitutets utövande. Vidare skall förbehåll göras om skyldighet för ägaren av kronotorpet att underhålla väg.

Å andra sidan skall ägaren av kronotorpet, om och i den mån så finnes nödigt, tillerkännas rätt att å kronoparken efter anvisning årligen taga viss myckenhet husbehovsvirke och bränsle samt att å angivna platser å kronoparken taga grus, sand, torv och lera till husbehov samt för fullgörande av honom åliggande skyldighet att underhålla väg.

30 §.

Sedan köpekontrakt upprättats, skall domänstyrelsen ombesörja, att det försålda kronotorpet på kronans bekostnad genom avstyckning utbrytes från kronoparken, samt att lagfart meddelas å köpet på köparens bekostnad. Domänstyrelsen har jämväl att ombesörja, att in-teckning fastställes till säkerhet för utfärdad skuldförbindelse och beståndet av servitut, varom förbehåll gjorts till förmån för kronoparken eller därå belägen fastighet, samt att för skuldförbindelsen meddelad in-teckning förnyas.

Om skogstorp och odlingslägenheter.

31 §.

Innehavare av skogstorp, som upplåtits antingen enligt brevet den 29 maj 1891 (nr 29) till domänstyrelsen angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län eller enligt kungörelsen den 27 maj 1904 (nr 21 s. 4) angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län och sedermera erhållits på arrende på 50 år, så ock innehavare av odlingslägenhet, som upplåtits enligt kungörelsen den 18 juni 1909 (nr 69) angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen, må under förutsättning, att lägenheten i befintligt skick eller efter företagen utvidgning, varom i 32 § sägs, är lämplig för jordbruksändamål samt på de villkor i övrigt, som i varje särskilt fall föreskrivas, komma i åtnjutande av förmån, som avses i 32—35 §§.

För utrönande av huruvida lägenhet är lämplig för jordbruksändamål, skall, där så finnes erforderligt, besiktning företagas å lägenheten, därvid skall biträda jordbrukskonsulent eller annan person, som domänstyrelsen prövar därtill kompetent.

32 §.

Föreligger behov av utvidgning av skogstorp eller odlingslägenhet tilldelad odlingsmark, må, där så lämpligen kan ske, efter domänstyrelsens prövning till lägenheten läggas ytterligare odlingsmark. När synnerliga skäl

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 10 samt. 18 häft. (Nr 60.)

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

ej föreligga, må den sammanlagda arealen av odlingsmarken icke överstiga tio hektar, och må arealen ej i något fall ökas utöver femton hektar.

Angående sådan utvidgning av arealen skall skriftligt tillägg göras till upplåtelsekontraktet. Lägenhetsinnehavaren skall därvid tillförbindas att erlägga den höjning i den årliga arrendeavgiften, som motsvarar tre och sex tiondels procent av tillskottsjordens värde, vilket dock ej må sättas högre än till tjugu kronor för hektar.

33 §.

För nyodling, som å skogstorp eller odlingslägenhet påbörjas efter den 30 juni 1929 och verkställes enligt godkänd plan, må lägenhetens innehavare — utöver honom enligt äldre bestämmelser rörande skogstorp eller odlingslägenheter tillkommande odlingshjälp — efter domänstyrelsens prövning erhålla odlingsbidrag utan återbetalningsskyldighet å belopp intill 500 kronor. Därvid skall dock iakttagas, att bidrag till odlingsarbetet ej må utgå med så högt belopp, att bidraget jämte odlingshjälp, som enligt nyssnämnda bestämmelser må tillkomma lägenhetsinnehavaren för samma odlingsarbete, överstiger vare sig den enligt odlingsplanen beräknade kostnaden eller 500 kronor för hektar. Odlingsbidraget utbetalas i mån av odlingsarbetets fortgång.

34 §.

Äro åbyggnaderna å skogstorp eller odlingslägenhet i väsentlig grad bristfälliga, må lägenhetens innehavare för iståndsättande av desamma eller uppförande av nya byggnader efter domänstyrelsens prövning erhålla byggnadsbidrag intill så stort belopp, att detsamma jämte statsbidrag, som enligt äldre bestämmelser rörande skogstorp eller odlingslägenheter utlämnats till byggnadsarbete, uppgår till 2,000 kronor eller i undantagsfall, när synnerliga skäl därtill äro, till 3,000 kronor.

I tillägg till upplåtelsekontraktet skola föreskrifter lämnas om de arbeten, som skola utföras, och om den tid, högst 3 år, inom vilka arbetena skola vara slutförda. Lägenhetsinnehavaren skall därjämte tillförbindas vidkännas den höjning i den årliga arrendeavgiften, som motsvarar tre och sex tiondels procent av uppburet byggnadsbidrag.

Byggnadsbidrag utbetalas i mån av arbetets fortgång.

35 §.

Om inlösen av skogstorp och odlingslägenhet skall i tillämpliga delar gälla vad ovan är stadgat beträffande inlösen av kronatorp. I fråga om beräkningen av köpeskillingen för skogstorp och odlingslägenhet skall dock iakttagas, att hänsyn tages till dels uppburet statsbidrag dels ock värdet av jord och skog samt kronan tillhörig byggnad, som vid upplåtelsen må hava funnits å lägenheten, enligt följande grunder:

a) att i köpeskillingen inräknas statsbidrag, till vilket enligt arrendevillkoren hänsyn tagits vid beräkning av arrendeavgiften för lägenheten;

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

b) att värdet av odlingsmarken sättes till samma belopp, vartill nämnda värde beräknats vid bestämmande av arrendeavgiften för lägenheten;

c) att annan mark och växande skog åsättas skäligt värde; och

d) att där lägenheten vid tiden för upplåtandet var bebyggd med kronan tillhörigt hus, priset därför sättes till dess värde vid nämnda tid, dock att rotvärdet å det för byggnaden använda virket ej må medräknas.

Särskilda bestämmelser.

36 §.

Åtgärder, som i 5 § avses, besiktning, varom i 31 § sägs, samt upprätande av odlingsplan, som i 33 § omförmäles, verkställas utan kostnader för sökanden.

37 §.

Domänstyrelsen äger meddela de närmare föreskrifter, som kunna finnas erforderliga för tillämpningen av denna kungörelse.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1929, från och med vilken dag vidare upplåtande av nya lägenheter på grund av kungörelsen den 18 juni 1909 (nr 69) angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen icke må äga rum.
